

Ds 2009:07

Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2009

ISBN 978-91-38-23167-8
ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	9
3	Nuvarande ordning	10
3.1	Ansökan om arbetslöshetsersättning.....	10
3.2	Kassaföreståndare i en arbetslöshetskassa.....	10
3.3	Beslut om uteslutning och frånkännande.....	13
3.4	Arbetslöshetskassornas avgifter till staten	13
3.5	Informationshantering.....	15
3.6	Informationshantering hos arbetslöshetskassorna	21

4	Förslag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	25
	Tidsfrist för ansökan om arbetslöshetsersättning	25
5	Förslag om ändringar i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	26
5.1	Kassaföreståndare i annan arbetslöshetskassa	26
5.2	Beslut om uteslutning och fränkännande	27
5.3	Tidsgräns för korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter till staten.....	28
5.4	Arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet till Statistiska centralbyrån.....	29
5.5	Bemyndigande rörande arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet och elektroniskt utlämnande.....	31
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	32
6.1	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	32
6.2	Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	32
6.3	Lagen om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	33
7	Konsekvenser	34
7.1	Ekonomiska konsekvenser	34
7.2	Konsekvenser för jämställdheten	35
7.3	Konsekvenser för miljön	35
7.4	Konsekvenser för små företag.....	35
7.5	Övriga konsekvenser.....	35

8	Författningskommentar.....	36
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	36
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	37
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	39

1 Sammanfattning

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Förslaget om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring innebär att en ansökan om ersättning, om det inte finns synnerliga skäl, ska ha kommit in till arbetslöshetskassan inom sex månader från sista dagen i den period ansökan avser.

I förslagen om ändringar i lagen om arbetslöshetskassor föreslås att en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.

Det föreslås även att en arbetslöshetskassas styrelse ska kunna uppdra åt en kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning och fränkännande av arbetslöshetsersättning.

En tidsgräns om sex månader för korrigeringar av en arbetslöshetskassas avgifter till staten föreslås.

Promemorian innehåller även förslag till bestämmelser om att en arbetslöshetskassa på begäran ska lämna de uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning till Statistiska centralbyrån, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen rörande analys och kartläggning av arbetsmarknaden. Det föreslås även att regeringen med stöd av ett bemyndigande får meddela föreskrifter om arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet gentemot Statistiska centralbyrån och om när uppgifterna får lämnas ut elektroniskt.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska införas en ny paragraf, 47 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 a §

För att en ansökan om ersättning enligt denna lag ska behandlas ska den, om det inte finns synnerliga skäl, ha kommit in till arbetslöshetskassan inom sex månader från sista dagen i den period ansökan avser.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
 2. Den nya bestämmelsen ska inte tillämpas för ansökningar som har kommit in före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 21 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 37 a, 48 c, 94 b och 94 c §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Styrelsen utser inom sig en ordförande och en vice ordförande. Den som är anställd hos arbetslöshetskassan får inte vara ordförande.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot *eller kassaföreståndare* i en annan kassa.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot i en annan kassa.

Vid lika röstetal avgörs frågan genom lottning.

37 a §

Styrelsen får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden enligt 37 §, dock inte att ompröva dessa beslut.

48 c §

En avgift enligt 48 § ska, efter sex månader från den månad som avgiften avser, inte ändras på grund av att de upp-

gifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

87 §¹

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§, 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48 § om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Vad som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§, 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift, m.m., i 48 § om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, *i 94 b § om uppgiftsskyldighet*, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Vad som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för vad som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

¹ Senaste lydelse 2008:410.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller vad som i tredje stycket sägs om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

94 b §

En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter rörande medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen och som behövs för att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

94 c §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldigheten enligt 94 b § och om när uppgifter får lämnas ut elektroniskt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska införas en ny punkt, punkt 3, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. Förändringar av de avgifter som legat till grund för förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse ska inte leda till ändrade avgifter efter utgången av 2009.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

3 Nuvarande ordning

3.1 Ansökan om arbetslöshetsersättning

I lagen om arbetslöshetsförsäkring (1997:238) finns ingen tidsgräns för hur sent en ansökan om arbetslöshetsersättning kan komma in. Det innebär att en arbetslöshetskassa kan tvingas handlägga ersättningsanspråk som grundar sig på förhållanden långt tillbaka i tiden.

3.2 Kassaföreståndare i en arbetslöshetskassa

När arbetslöshetsförsäkringen infördes knöts arbetslöshetskassorna i föreningsrättsligt hänseende till det system som gällde för understödsföreningar. I vissa avseenden gällde emellertid särskilda regler för arbetslöshetskassorna. Som exempel härpå kan nämnas bestämmelser om medlemskap, understöd och avgifter. Detta lagtekniska samband mellan bestämmelserna för understödsföreningar och för arbetslöshetskassor bestod även efter tillkomsten av lagen (1938:96) om understödsföreningar. Den 1 juli 1972 trädde en ny lag i kraft, lagen (1972:262) om understödsföreningar, och denna lag kom i stället att gälla för arbetslöshetskassornas verksamhet. När 1973 års lag om arbetslöshetsförsäkring trädde i kraft den 1 januari 1974 anknöts bestämmelserna i stället till den numera upphävda lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar. Denna anknytning

bestod fram till den 1 januari 1992 då regleringen av arbetslöshetskassornas verksamhet gjordes oberoende av annan lagstiftning om ekonomiska föreningar.

Även om arbetslöshetskassornas verksamhet gjorts oberoende av annan lagstiftning om ekonomiska föreningar så är regleringen av arbetslöshetskassornas verksamhet i stor utsträckning lik den reglering som gäller för ekonomiska föreningar, vilket kan skönjas i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Som exempel härpå kan nämnas de regler som avser styrelseledamöter, verkställande direktör och kassaföreståndare. Även om det finns likheter mellan de olika lagarna så finns det också vissa skillnader. En av skillnaderna är att det i lagen om arbetslöshetskassor finns en begränsning vad gäller möjligheten att vara kassaföreståndare i fler än en arbetslöshetskassa medan lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar saknar motsvarande begränsning.

Ansvar

Kassaföreståndaren i en arbetslöshetskassa ansvarar för den löpande verksamheten i arbetslöshetskassan enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar, 23 § lagen om arbetslöshetskassor.

Utöver sitt ansvar för arbetslöshetskassans löpande verksamhet ska kassaföreståndaren även se till att bokföringen fullgörs i överensstämmelse med lag och att medelsförvaltningen sköts på ett betryggande sätt (24 §). Kassaföreståndaren får även, efter styrelsens bemyndigande och om det inte är förbjudet enligt arbetslöshetskassans stadgar, företräda arbetslöshetskassan och teckna dess firma (22 §).

Krav

Kassaföreståndaren utses av arbetslöshetskassans styrelse. Den som är underårig, i konkurs, har en förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller är underkastad näringsförbud får inte vara kassaföreståndare. Vidare får en kassaföreståndare inte vara styrelseledamot eller kassaföreståndare i annan arbetslöshetskassa (21 §). Efter att styrelsen utsett en kassaföreståndare ska arbetslöshetskassan anmäla denne för registrering (9 §).

Styrelsesammanträden

Kassaföreståndaren har rätt att begära att arbetslöshetskassans styrelse ska sammankallas samt rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträden även om han eller hon inte är styrelseledamot, om inte styrelsen bestämmer något annat i ett särskilt fall (25 §). Vidare har kassaföreståndaren rätt att få en avvikande mening antecknad till protokollet (26 §).

Jäv

En kassaföreståndare får inte handlägga frågor som rör avtal mellan honom eller henne och arbetslöshetskassan. Kassaföreståndaren får inte heller handlägga frågor om avtal mellan kassan och tredje man, om han eller hon har ett väsentligt intresse i frågan som kan strida mot kassans intressen. Det samma gäller även vid rättegång eller annan talan (30 §).

Särskilda bestämmelser

Om en kassaföreståndare vid företagande av en rättshandling överskrider sin behörighet att vidta åtgärder på arbetslöshetskassans vägnar enligt 23 § andra stycket och 24 § andra stycket gäller inte rättshandlingen mot kassan, om den mot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett detta (33 §).

Talan mot föreningsstämmobeslut och årsredovisning

Om ett beslut av en föreningsstämma inte har kommit till i behörig ordning eller i övrigt strider mot lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen om arbetslöshetskassor eller mot arbetslöshetskassans stadgar, kan talan mot arbetslöshetskassan om att beslutet ska upphävas eller ändras bl.a. föras av en kassaföreståndaren (62 §).

Kassaföreståndare ska, liksom samtliga styrelseledamöter, skriva under arbetslöshetskassans årsredovisning (68 §).

3.3 Beslut om uteslutning och fränkännande

En arbetslöshetskassans styrelse ska, om inte särskilda skäl talar emot det, utesluta en medlem som inte uppfyller och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt bestämmelsen i arbetslöshetskassans stadgar om arbete inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde, eller som medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning, 37 § första stycket i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Om det finns särskilda skäl ska styrelsen, i stället för att utesluta medlemmen, fränkänna honom eller henne rätten till ersättning enligt bestämmelserna om detta i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (37 § andra stycket).

3.4 Arbetslöshetskassornas avgifter till staten

En medlem i en arbetslöshetskassa betalar medlemsavgift till kassan för varje månad han eller hon är medlem. En del av avgiften finansierar arbetslöshetskassans administration. I medlemsavgiften ingår också avgifter som arbetslöshetskassan betalar till staten för att bidra till finansieringen av statens kostnader för utbetald arbetslöshetsersättning. Denna del består i sin tur av olika delar. Arbetslöshetskassan betalar finansieringsavgift

för alla som var medlemmar i slutet av den månad som avgiften avser. Denna avgift betalas in under månaden efter den månad som avgiften avser.

För månaderna mellan januari 2007 och juni 2008 betalade arbetslöshetskassorna även förhöjd finansieringsavgift för alla medlemmar som inte varit arbetslösa under den månad som avgiften avsåg. Varje arbetslöshetskassas förhöjda finansieringsavgift per månad och ej arbetslös medlem beräknades enligt en särskild formel. Avgiften kunde som mest uppgå till 300 kronor. Även den förhöjda finansieringsavgiften betalades in under månaden efter den månad som avgiften avsåg. Det fanns dock möjlighet att få anstånd med att betala in den förhöjda finansieringsavgiften. Detta gällde om det behövdes längre tid för att avgöra om en medlem skulle definieras som arbetslös eller om en medlem ännu inte betalat in medlemsavgiften för den aktuella månaden till kassan.

I juli 2008 ersattes den förhöjda finansieringsavgiften med en arbetslöshetsavgift som motsvarar 33 procent av arbetslöshetskassans utbetalning av inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning under den månad som avgiften avser. Även denna avgift betalar arbetslöshetskassan till staten under månaden efter den månad som avgiften avser. Det maximala beloppet på 300 kronor per ej arbetslös medlem gäller även för arbetslöshetsavgiften. Det är enbart i de kassor som når upp till det högsta beloppet som medlemsantalet är avgörande för avgiftens storlek. För dessa kassor kvarstår möjligheten att få anstånd. För övriga kassor finns däremot inte längre någon anståndsmöjlighet.

För att avgöra storleken på den avgift kassan ska betala till staten måste kassorna ha uppgifter om antalet medlemmar i slutet av månaden och uppgifter om antalet som varit arbetslösa under den månad som avgiften avser. Faktureringen administreras av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen som arbetslöshetskassorna lämnar uppgifterna till.

Eftersom ansökan om arbetslöshetsersättning görs i efterhand och eftersom arbetslöshetskassorna har handläggningstider för såväl medlems- som ersättningsärenden kommer medlemsuppgifter och uppgifter om antalet arbetslösa att ändras i efter-

hand. Detta påverkar avgifterna till staten och kassorna lämnar de korrigerade uppgifterna om antalet arbetslösa och antalet medlemmar till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Därefter sker retroaktiva korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter.

3.5 Informationshantering

Handlingsoffentlighet

I svensk rätt gäller sedan länge offentlighetsprincipen. Principen innebär möjlighet till medborgerlig kontroll av den offentliga förvaltningen. Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika håll i lagstiftningen och ligger t.ex. till grund för bestämmelserna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om grundlagsskydd för allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar. Handlingsoffentlighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen gäller i princip endast i det allmännas verksamhet. Med stöd av 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) tillämpas emellertid bestämmelserna om handlingsoffentlighet även för vissa handlingar hos andra organ än myndigheter som på statens uppdrag handhar förvaltningsuppdrag som innefattar myndighetsutövning eller liknande. I bilagan till sekretesslagen finns de organ uppräknade som omfattas av bestämmelsen i 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen. Bland dessa återfinns arbetslöshetskassorna.

Sekretess

Sekretesslagen reglerar såväl förbud att lämna ut allmänna handlingar som tystnadsplikt för offentliga funktionärer. Sekretesslagen ska tillämpas av myndigheter. Vid tillämpningen av sekretesslagen jämställs privata organ som ska tillämpa bestämmelserna om handlingsoffentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen med myndigheter, 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen och bilagan till sekretesslagen.

Förbudet att lämna ut en uppgift är i regel inte ovillkorligt utan knutet till ett skaderekvisit som kan vara rakt eller omvänt. Det raka skaderekvisitet innebär att sekretess endast gäller om det kan antas att en viss skada uppkommer om uppgiften röjs, dvs. en presumtion för offentlighet. Det omvända skaderekvisitet innebär att sekretess gäller, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan skada, dvs. en presumtion för sekretess.

Statistiksekretess

I 9 kap. 4 § sekretesslagen regleras sekretess som gäller i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Bestämmelsen rymmer ett långtgående skydd för personuppgifter, s.k. absolut sekretess. I vissa fall kan personuppgifter lämnas ut för bl.a. statistikändamål, dock endast om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men, s.k. omvänt skaderekvisit. Även i det fallet är således sekretess huvudregeln.

Personuppgiftslagen

Myndigheters och privata organs behandling av personuppgifter i bl.a. datorer regleras av bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen har sin utgångspunkt i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet).

Personuppgiftslagen syftar till att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter (1 §). Lagen tillämpas på helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter och på manuell behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är

avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier (5 §).

I 3 § personuppgiftslagen definieras ett antal centrala begrepp som används i lagen. Med behandling av personuppgifter avses varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering och lagring. Personuppgifter är all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.

Av 9 § första stycket c) och d) personuppgiftslagen framgår att personuppgifter bara får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och att de inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket de samlades in (den s.k. finalitetsprincipen). De personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet med behandlingen, och fler personuppgifter får inte behandlas än vad som är nödvändigt med hänsyn till behandlingen. En behandling för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål ska dock enligt 9 § andra stycket personuppgiftslagen inte anses som oförenlig med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Av 9 § första stycket personuppgiftslagen följer vidare att de personuppgifter som behandlas ska vara riktiga och, om nödvändigt, aktuella och att alla rimliga åtgärder ska vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Personuppgifter får som regel inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Enligt 9 § tredje stycket personuppgiftslagen får dock uppgifterna bevaras under längre tid om det sker för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Bestämmelsen hindrar dock inte att allmänna handlingar arkiveras, 8 § andra stycket personuppgiftslagen.

I 10 § personuppgiftslagen anges det vissa förutsättningar för när en behandling av personuppgifter ska vara tillåten. Minst en av dessa förutsättningar måste finnas för att en behandling ska

vara tillåten enligt lagen. Av bestämmelsens första stycke framgår att personuppgifter får behandlas bara om den registrerade har lämnat samtycke till behandlingen. Saknas samtycke kan en behandling vara tillåten om den är nödvändig för ett antal uppräknade syften. Är en behandling nödvändig för ett avtal med den registrerade ska kunna fullgöras eller åtgärder som den registrerade begärt ska kunna vidtas innan ett avtal träffas, så kan den vara tillåten. En behandling kan också vara tillåten om den är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig skyldighet, för att vitala intressen för den registrerade ska kunna skyddas eller för att en arbetsuppgift av allmänt intresse ska kunna utföras. Vidare kan en behandling vara tillåten om den är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige eller en tredje man till vilken personuppgifter lämnas ut ska kunna utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning. Slutligen kan en behandling vara tillåten om den är nödvändig för att ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige eller hos en sådan tredje man till vilken personuppgifterna lämnas ut ska kunna tillgodoses, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten.

Uppgifter om personnummer eller samordningsnummer får enligt 22 § personuppgiftslagen behandlas utan samtycke från den registrerade bara när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl.

Om uppgifter om en person samlas in från personen själv, ska den personuppgiftsansvarige i samband därmed självmant lämna den registrerade personen information om behandlingen av uppgifterna, 23 § personuppgiftslagen. Har uppgifterna samlats in från en annan källa ska den registrerade som regel informeras när uppgifterna registreras. Om uppgifterna samlas in för att lämnas ut till tredje man, får den personuppgiftsansvarige avvakta med att lämna information till dess att uppgifterna lämnas ut första gången. Information behöver dock inte lämnas, om det finns bestämmelser om registrerandet eller utlämnandet av personuppgifter i lag eller någon annan författning.

Den personuppgiftsansvarige ska enligt 31 § personuppgiftslagen vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas.

Personuppgiftslagen gäller i den utsträckning det inte finns bestämmelser som avviker från lagen i annan lag eller i en förordning. Avvikande bestämmelser i s.k. särskilda registerförfattningar gäller ofta för behandling av personuppgifter i myndigheters verksamhet.

Särskilda registerförfattningar

Personuppgiftslagen innehåller generella regler som ska tillämpas i hela samhället av både myndigheter, privata organisationer och enskilda. De flesta myndigheter har en s.k. särskild registerförfattning som helt eller delvis ersätter personuppgiftslagen. En registerförfattning rymmer ofta mer detaljerade föreskrifter som är särskilt anpassade efter myndighetens egen verksamhet. Ett exempel på detta utgörs av lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. En registerförfattning får dock inte stå i strid med dataskyddsdirektivet eller dataskyddskonventionen eller utformas så att Sveriges åtaganden enligt de nämnda internationella instrumenten inte längre uppfylls. Bestämmelserna får inte heller stå i strid med artikel 8 i Europakonventionen.

Europakonventionen

Sedan den 1 januari 1995 gäller Europakonventionen med vissa tillägg och ändringar som har gjorts genom ett antal tilläggsprotokoll till konventionen, som lag i Sverige (se lagen [1994:1219] om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna).

Artikel 8 i Europakonventionen stadgar att var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Vidare anges att offentlig myndighet inte får

inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Behandling av personuppgifter och t.ex. rätt till tillgång till registrerade personuppgifter faller inom tillämpningsområdet för artikel 8 i Europakonventionen.

Europakonventionens artikel 8 omfattar inte all slags behandling av personuppgifter. De uppgifter som omfattas av artikeln måste avse privatliv, familjeliv, hem eller korrespondens. Europakonventionen tar i första hand sikte på åtgärder som vidtas av det allmänna och har betydelse vid sidan av EG:s dataskyddsdirektiv vid bedömningen av nationella regler som tillåter behandling av personuppgifter.

Dataskyddskonventionen

Europarådets ministerkommitté antog 1981 en konvention (nr 108) till skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, den s.k. dataskyddskonventionen (Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data). Konventionen trädde i kraft den 1 oktober 1985 och Sverige har ratificerat konventionen. Konventionen är bindande för Sverige. Under 2001 antog Europarådets ministerkommitté ett tilläggsprotokoll (nr 181) till dataskyddskonventionen. Det innehåller bestämmelser om dataskyddsmyndigheter och överföring av personuppgifter mellan länder. Sverige har ratificerat protokollet.

Konventionens tillämpningsområde är enligt huvudregeln automatiserade personregister och automatisk databehandling av personuppgifter i allmän och enskild verksamhet. I konventionen anges vissa grundläggande principer för dataskydd. Varje konventionspart ska vidta de åtgärder som behövs för att dess nationella lagstiftning ska innehålla dessa grundläggande principer. De grundläggande principerna ska garantera registre-

rade personer i alla länder där konventionen gäller ett visst minimiskydd i samband med automatisk databehandling av personuppgifter. De grundläggande principerna innebär bl.a. att personuppgifter som behandlas ska inhämtas och behandlas på ett korrekt sätt och vara relevanta med hänsyn till ändamålet.

3.6 Informationshantering hos arbetslöshetskassorna

Handlingsoffentlighet och sekretess

Arbetslöshetskassorna är enskilda rättssubjekt åt vilka förvaltningsuppgift överlämnats enligt 11 kap. 6 § regeringsformen. Eftersom arbetslöshetskassorna inte är och inte heller jämföras med myndigheter omfattas de i princip inte av tryckfrihetsförordningen eller sekretesslagen och därmed inte av handlingsoffentlighet och sekretess. Reglerna om handlingsoffentlighet och sekretess har dock gjorts tillämpliga för vissa enskilda organ som på statens uppdrag handhar förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning eller liknande.

Avseende handlingsoffentlighet framgår det av 1 kap. 8 § andra stycket sekretesslagen att vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet ska i tillämpliga delar gälla också för handlingar hos de organ som anges i bilagan till sekretesslagen, i den mån handlingarna hör till den verksamhet som nämns där. De i bilagan angivna organen ska vid tillämpningen av sekretesslagen jämföras med myndighet. Den del av arbetslöshetskassornas verksamhet som omfattas av denna bestämmelse om handlingsoffentlighet avser prövning av ärenden om arbetslöshetsersättning och ärenden om medlemsavgift för arbetslös medlem. Till ärenden om arbetslöshetsersättning hänförs även ärenden om beräkning av dagpenning som arbetslöshetskassorna hanterar för att förenkla ärendehantering hos Försäkringskassan och Centrala studie-stödsnämnden. Ärenden om medlemskap i en arbetslöshetskassa

omfattas emellertid inte av reglerna om handlingsoffentlighet om inte uppgiften förekommer i ett ärende om arbetslöshetsersättning eller i ett ärende om medlemsavgift för arbetslös medlem.

Sekretess i ärende om arbetslöshetsersättning regleras i 7 kap. 10 § andra stycket sekretesslagen. Av bestämmelsen framgår att sekretess gäller i ärende om arbetslöshetsersättning för uppgift om enskilda personliga förhållanden och i ärenden om medlemsavgift för arbetslös medlem, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Begreppet personliga förhållanden omfattar även enskilda ekonomiska förhållanden. Bestämmelsen i 7 kap. 10 § sekretesslagen har ett s.k. rakt skaderekvisit. Det innebär en presumtion för offentlighet. I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Arbetslöshetskassornas behandling av personuppgifter

En arbetslöshetskassa ska enligt 35 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor föra en medlemsförteckning. Förteckningen ska innehålla uppgifter om bl.a. medlems namn, personnummer och tid för inträde i kassan.

Ärenden om arbetslöshetsersättning och medlemskap handläggs i skilda datorbaserade system hos arbetslöshetskassorna. En arbetslöshetskassa som i sin verksamhet använder automatisk databehandling ska ordna denna med beaktande av den i tryckfrihetsförordningen stadgade rätten att ta del av allmänna handlingar och därvid särskilt beakta att allmänna handlingar bör hållas åtskilda från andra handlingar, 15 kap. 9 § första stycket sekretesslagen.

Ärenden om arbetslöshetsersättning beslutas och utbetalas i ett för arbetslöshetskassorna gemensamt datasystem, kallat OAS. OAS utvecklas och förvaltas av Arbetslöshetskassornas samorganisation. OAS innebär inte att arbetslöshetskassorna har en gemensam databas. Varje arbetslöshetskassa har sitt eget OAS-system, som är en egen databas för de egna medlemmarna som får eller har fått arbetslöshetsersättning.

Ärenden om medlemskap handläggs i ett antal olika datorbaserade medlemssystem. De flesta arbetslöshetskassor använder sig av ett enda medlemssystem för registrering av sina medlemmar. Det förekommer dock att vissa arbetslöshetskassor använder sig av två olika medlemssystem. Mot bakgrund av att ärenden om arbetslöshetsersättning och ärenden om medlemskap handläggs i två eller flera olika system hos varje arbetslöshetskassa måste överföring av information om tidpunkten för in- respektive utträden ske mellan arbetslöshetskassans medlemssystem och OAS när de uppgifterna har betydelse i ett ärende om arbetslöshetsersättning. Överföring av dessa uppgifter sker normalt genom filöverföring.

Arbetslöshetskassornas behandling av personuppgifter regleras i personuppgiftslagen (1998:204). Någon särskild registerförfattning för arbetslöshetskassorna finns inte.

Arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

I lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring regleras en arbetslöshetskassas skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden samt till annan arbetslöshetskassa.

En arbetslöshetskassa ska till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring som har betydelse i ett ärende om arbetsförmedling, 48 b § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Vidare ska en arbetslöshetskassa till Försäkringskassan och Centrala studiestödsnämnden lämna de uppgifter om ersättning enligt lagen som har betydelse för mottagaren i ett ärende om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild, 48 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring. En arbetslöshetskassa ska även till en annan arbetslöshetskassa lämna de uppgifter om en enskild som har betydelse för handläggningen av ett ärende om arbetslöshetsersättning, 48 e § lagen om arbetslöshetsförsäkring. I förordningen (1997:835) om arbets-

löshetsförsäkring anges närmare vilka uppgifter uppgiftsskyldigheten omfattar.

I lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor regleras en arbetslöshetskassas uppgiftsskyldighet gentemot Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Av 90 § lagen om arbetslöshetskassor framgår att en arbetslöshetskassa för tillsyn och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen ska lämna uppgifter enligt vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen föreskriver. I förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor anges närmare vilka uppgifter uppgiftsskyldigheten omfattar.

De uppgifter Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen erhåller från arbetslöshetskassorna bildar en uppgiftssamling som kallas ASTAT och ingår i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens statistik- och tillsynsdatas. De uppgifter arbetslöshetskassorna är skyldiga att lämna till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen behandlas till övervägande del elektroniskt hos Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

4 Förslag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Tidsfrist för ansökan om arbetslöshetsersättning

Förslag: För att en ansökan om ersättning ska behandlas ska den, om det inte finns synnerliga skäl, ha kommit in till arbetslöshetskassan inom sex månader från sista dagen i den period ansökan avser.

Skälen för förslaget: För att en arbetslöshetskassa inte ska tvingas handlägga ärenden som ligger långt tillbaka i tiden föreslås att en sökandes möjlighet att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand begränsas till sex månader från sista dagen i den period som ansökan avser. Undantag från detta bör enbart kunna göras om det finns synnerliga skäl.

5 Förslag om ändringar i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

5.1 Kassaföreståndare i annan arbetslöshetskassa

<p>Förslag: En kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.</p>
--

Skälen för förslaget: Enligt 21 § andra stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor får en kassaföreståndare inte vara kassaföreståndare i en annan arbetslöshetskassa. En kassaföreståndare får inte heller vara styrelseledamot i annan arbetslöshetskassa.

Nuvarande ordning medför en begränsning för de arbetslöshetskassor som anser sig kunna finna en praktisk lösning enligt vilken en person ansvarar för den löpande verksamheten m.m. i två eller flera arbetslöshetskassor samtidigt. Det saknas skäl att begränsa arbetslöshetskassornas möjlighet att skapa en effektiv organisationslösning mellan två eller flera arbetslöshetskassor. Huruvida en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i en eller flera arbetslöshetskassor bör vara upp till varje enskild arbetslöshetskassa att avgöra och bestämmelsen bör därför avskaffas.

5.2 Beslut om uteslutning och fränkännande

Förslag: En arbetslöshetskassas styrelse får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning och fränkännande av arbetslöshetsersättning. Ansvar för att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut kvarstår dock hos styrelsen.

Skälen för förslaget: Enligt 37 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor är det en arbetslöshetskassas styrelse som ska fatta beslut om uteslutning och fränkännande av arbetslöshetsersättning. Dagens bestämmelser har emellertid olika konsekvenser för olika arbetslöshetskassor, både beroende på hur arbetslöshetskassan organiserat sitt styrelsearbete och på antalet ärenden om uteslutning och fränkännande. Med nu gällande regler kan därför arbetslöshetskassor med litet medlemsantal och styrelser som inte sammanträder så ofta behöva särskilt sammankalla styrelsen vid ett enskilt ärende avseende uteslutning eller fränkännande. Arbetslöshetskassor med större medlemsantal får, å andra sidan, i stor utsträckning ägna tid åt ärenden om uteslutning och fränkännande varför andra viktiga styrelsefrågor kan komma på undantag.

Beslut om uteslutning eller fränkännande av arbetslöshetsersättning är en viktig uppgift som kräver en hög ansvars- och beslutsnivå. Även om beslut om uteslutning eller fränkännande av arbetslöshetsersättning kräver en hög ansvars- och beslutsnivå är det viktigt att den operativa verksamheten i en arbetslöshetskassa sköts effektivt. Därigenom kan beslut fattas och besked lämnas så snabbt som möjligt. Mot denna bakgrund finns det skäl att införa en möjlighet för en arbetslöshetskassas styrelse att uppdra åt en kassaföreståndare att besluta i ärende om uteslutning och fränkännande.

Ansvar för att fatta beslut i omprövningsärenden avseende uteslutning och fränkännande av arbetslöshetsersättning bör dock fortfarande fattas av en arbetslöshetskassas styrelse. På så sätt upprätthålls den höga ansvars- och beslutsnivå som anses vara motiverad i ärenden av denna karaktär.

5.3 Tidsgräns för korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter till staten

Förslag: Finansierings- och arbetslöshetsavgifterna ska, efter sex månader från den månad som avgifterna avser, inte korrigeras på grund av att de uppgifter som legat till grund för avgifterna ändrats. Förändringar av uppgifter som legat till grund för förhöjd finansieringsavgift ska inte leda till ändrade avgifter efter lagens ikraftträdande.

Skälen för förslaget: För att arbetslöshetskassornas avgifter till staten inte ska korrigeras retroaktivt under lång tid i efterhand föreslås ett s.k. stoppdatum efter vilket förändrade uppgifter inte längre ska leda till att avgifterna korrigeras. När mer än sex månader förflutit efter den månad avgiften avser sker idag få ändringar. Det är emellertid administrativt krävande att göra dessa korrigeringar. Därför bör det införas en bestämmelse som innebär att uppgifter som ändras senare än sex kalendermånader efter den månad avgiften avser inte ska leda till att avgifterna korrigeras.

Med den föreslagna begränsningen av möjligheten att ansöka om ersättning efter sex månader från sista dagen i den period ansökan om ersättning avser, kommer de uppgifter som ändras efter lång tid att minska ytterligare i förhållande till idag (jfr. avsnitt 5). Det kommer dock att förekomma att uppgifter ändras även därefter. Det gäller t. ex. ansökningar som inkommer strax innan ansökningstiden löpt ut och där arbetslöshetskassorna inte hinner fatta beslut före stoppdatumet. Det gäller även ansökningar som kommer senare än efter sex månader, men där det finns synnerliga skäl som gör att ansökan ändå behandlas. Det kan även ske när ersättningsärenden avgörs i domstol. Förslaget innebär inte några ändringar av medlemmens avgiftsskyldighet gentemot kassan. Därför kan ett avgiftsärende som t. ex. ändras i domstol leda till att en medlems avgift till kassan ändras i efterhand utan att det påverkar kassans avgift till staten. Bedöm-

ningen är att detta handlar om så små belopp att det inte kommer att påverka kassornas ekonomi nämnvärt.

Den förhöjda finansieringsavgiften har avskaffats, men formellt sett ska förändringar av uppgifter som legat till grund för beräkningen av sådan avgift för viss period leda till att en arbetslöshetskassas avgift för denna tid justeras. För att förhindra framtida korrigeringar av den förhöjda finansieringsavgiften bör en bestämmelse härom införas.

5.4 Arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet till Statistiska centralbyrån

Förslag: En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter rörande medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt arbetslöshetsförsäkringen, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen och som behövs för att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

Vad som sägs om medlem i en arbetslöshetskassa ska även gälla för den som är ansluten till den kompletterande kassan.

Skälen för förslaget: I arbetet med att utforma arbetsmarknadspolitiken förekommer det att regeringen anlitar Statistiska centralbyrån för att utföra analyser och kartläggning av arbetsmarknaden. Statistiska centralbyrån använder en mängd olika uppgifter som samkörs, bl.a. avseende kön, ålder, utbildningsnivå, företagare, anställd och förvärvsarbetande. För att kunna genomföra en mer detaljerad analys av arbetsmarknaden är det angeläget att möjliggöra för Statistiska centralbyrån att få del av vissa uppgifter ur arbetslöshetskassornas medlemsregister, handläggnings- och utbetalningssystem. Tillgång till uppgifter ur bl.a. medlemsregistren möjliggör för regering och riksdag att få ett bättre beslutsunderlag och ger en tydligare bild över vilka som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Denna kunskap behövs för att utforma arbetsmarknadspolitiken på bästa sätt.

Regering och riksdag får också kunskaper om vilka grupper som omfattas av arbetslöshetsförsäkringens inkomstrelaterade del och vilka som inte gör det.

Enligt 35 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska arbetslöshetskassorna föra en medlemsförteckning över sina medlemmar. Medlemsförteckningen ska bl.a. innehålla uppgifter om medlems namn, personnummer och tid för inträde i kassan. Medlemsregistren förs elektroniskt. Automatiserad behandling av personuppgifter regleras enligt huvudregeln av personuppgiftslagen (1998:204). Av 2 § personuppgiftslagen framgår emellertid att om det i annan lag eller i en förordning finns bestämmelser som avviker från lagen, ska de bestämmelserna gälla.

För att säkerställa att Statistiska centralbyrån ska kunna utföra ett uppdrag från regeringen bör det föras in en bestämmelse om uppgiftsutlämnande från arbetslöshetskassorna till Statistiska centralbyrån i lagen om arbetslöshetskassor. Det bör tydliggöras att uppgifterna ska användas till kartläggning och analys av arbetsmarknaden. Förslaget medför även ett rättsligt stöd för arbetslöshetskassorna att lämna ut personnummer. Det bör här framhållas att uppgifterna lämnas vidare till regeringen i av-identifierat skick.

När uppgifterna väl finns hos Statistiska centralbyrån omfattas de av myndighetens verksamhets sekretesskydd, vilket regleras i 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistisk för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Bestämmelsen rymmer ett långtgående skydd för personuppgifter, s.k. absolut sekretess. I vissa fall kan personuppgifter lämnas ut för bl.a. statistikändamål, dock endast om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men, s.k. omvänt skaderekvisit. Även i det fallet är således sekretess huvudregeln.

De personuppgifter, som lämnas ut från arbetslöshetskassorna till Statistiska centralbyrån, kommer att omfattas av denna sekretessbestämmelse.

Vad som sägs om medlem i en arbetslöshetskassa bör även gälla för den som är ansluten till den kompletterande kassan, Alfa-kassan.

5.5 Bemyndigande rörande arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet och elektroniskt utlämnande

Förslag: Regeringen får meddela föreskrifter om arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet gentemot Statistiska centralbyrån och om när uppgifterna får lämnas ut elektroniskt.

Skälen för förslaget: De uppgifter som Statistiska centralbyrån kan antas behöva från arbetslöshetskassorna kan komma att variera över tid utifrån behovet av att göra olika analyser och kartläggningar av arbetsmarknaden. De närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas och hur de ska lämnas bör därför regleras i förordning. De uppgifter som Statistiska centralbyrån kan antas behöva ha tillgång till för att kunna genomföra sina undersökningar och analyser utgörs av t.ex. namn, personnummer eller samordningsnummer och tidpunkt för medlemskap. Det är av vikt för rättssäkerheten att det klart och tydligt framgår av förordning vilka uppgifter som arbetslöshetskassorna på begäran ska lämna ut.

För att uppnå en rationell och kostnadseffektiv hantering behöver Statistiska centralbyrån få uppgifterna från berörda arbetslöshetskassor i elektronisk form. Det bör vara tillräckligt om Statistiska centralbyrån får uppgifterna genom s.k. utlämnande på medium för automatiserad behandling, dvs. i form av en eller flera filer med de uppgifter som behövs, som överförs på ett fysiskt medium, t.ex. optisk skiva, eller via säker elektronisk kommunikation.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

6.1 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2010. För ansökningar som har kommit in före lagens ikraftträdande ska äldre bestämmelser tillämpas.

Skälen för förslaget: Lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt.

Den föreslagna bestämmelsen bör inte gälla för ansökningar som har kommit in till arbetslöshetskassan före lagens ikraftträdande. För dessa ska äldre bestämmelser tillämpas. En övergångsbestämmelse bör därför införas som anger detta.

6.2 Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Skälen för förslaget: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Ett tidigare ikraftträdande än den 1 januari 2010 bedöms dock inte vara möjligt.

6.3 Lagen om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Skälen för förslaget: Lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt. Ett tidigare ikraftträdande än den 1 januari 2010 bedöms dock inte vara möjligt.

7 Konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om att en kassaföreståndare ska kunna vara kassaföreståndare i annan arbetslöshetskassa kommer, för berörda arbetslöshetskassor, att innebära ett mer effektivt resursutnyttjande vilket torde tala för minskade administrativa kostnader i form av lönekostnader för de arbetslöshetskassor som kan använda sig av en gemensam kassaföreståndare.

Förslaget om att en arbetslöshetskassa på begäran ska lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån syftar till att säkerställa att myndigheten ska kunna utföra uppdrag från regeringen rörande kartläggning och analys av arbetsmarknaden utifrån uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning. Bedömningen är att förslaget är positivt för samhällsekonomin eftersom möjligheten att föra en sund ekonomisk politik ökar då regeringens beslutsunderlag förbättras.

Begränsningen av möjligheten att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand förväntas leda till att de sökande som med dagens regelverk ansöker om arbetslöshetsersättning långt i efterhand kommer att ansöka inom den tillåtna tidsgränsen. Förslaget förväntas därför inte medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

När mer än sex månader förflutit efter den månad som finansieringsavgiften och arbetslöshetsavgiften avser sker idag endast marginella korrigeringar av kassornas avgifter till staten.

Behovet av att korrigera i efterhand kommer att bli ännu mindre när möjligheten att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand begränsas. Begränsningen av kassans möjlighet att få avgiften korrigerad i efterhand kommer dessutom leda till att de får incitament att korta handläggningstiderna. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget förväntas därför bli marginella.

I övrigt så bedöms förslagen inte få några ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna eller för samhällsekonomin i stort.

7.2 Konsekvenser för jämställdheten

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för jämställdheten.

7.3 Konsekvenser för miljön

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för miljön.

7.4 Konsekvenser för små företag

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för små företag.

7.5 Övriga konsekvenser

Förslaget om att en arbetslöshetskassas styrelse ska kunna uppdraga åt en kassaföreståndare att fatta beslut i ärenden om uteslutning och fränkännande kommer att medföra en minskad arbetsbelastning för en arbetslöshetskassas styrelse. Förslaget innebär sannolikt även en ökad rättssäkerhet eftersom den enskilde inte behöver vänta så länge på beslut. Förslaget innebär sannolikt en ökad arbetsbelastning och ett ökat ansvar för en arbetslöshetskassas kassaföreståndare.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

47 a §

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse om att en ansökan om arbetslöshetsersättning måste ha kommit in till arbetslöshetskassan inom en viss tid för att den sökande ska ha rätt till ersättning. En ansökan som har kommit in för sent ska avvisas. Undantag gäller dock i de fall det finns synnerliga skäl, t. ex. vid svår sjukdom och fel eller försening vid postbefordran eller motsvarande.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya bestämmelsen träder i kraft den 1 januari 2010, men ska inte tillämpas när det gäller ansökningar som kommit in före lagens ikraftträdande.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

21 §

Ändringen innebär att en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.1.

37 a §

Paragrafen är ny och innebär att en arbetslöshetskassas styrelse får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om utslutning och fränkännande av ersättning. För det fall omprövning begärs är det arbetslöshetskassans styrelse som ska ompröva beslutet.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

48 c §

Paragrafen är ny och innebär att retroaktiva korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter enligt 48 § inte ska göras efter en viss tidpunkt, även om de uppgifter som legat till grund för bestämmandet av avgifterna ändrats. I Ds 2008:77 föreslås införande av 48 a och 48 b §§, därav valet av paragrafbeteckning.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.3.

87 §

I paragrafens tredje stycke har införts en hänvisning till den nya 94 b § eftersom bestämmelsen ska gälla även den kompletterande arbetslöshetskassan.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.

94 b §

Paragrafen är ny. Av paragrafen framgår att en arbetslöshetskassa på begäran av Statistiska centralbyrån ska lämna de uppgifter rörande medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt arbetslöshetsförsäkringen, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen och som behövs för att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

Uppgifter om medlemskap innebär t.ex. uppgifter ur medlemsförteckningen och om avgifter. Med uppgifter om ersättning avses såväl ersättningsperioder som utbetald dagpenning, avdrag, sanktioner och övriga beslut som är relaterade till ersättningen.

Ett bemyndigande att lämna närmare föreskrifter om skyldigheten finns i 94 c §.

I Ds 2008:77 föreslås införande av 94 a §, därav valet av paragrafbeteckning.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.

94 c §

Paragrafen är ny. Den innehåller ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om skyldigheten enligt 94 b § och om när uppgifter får lämnas ut elektroniskt.

I Ds 2008:77 föreslås införande av 94 a §, därav valet av paragrafbeteckning.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2010.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

En ny punkt införs som innebär att förändringar av uppgifter som legat till grund för beräkningen av förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse inte ska leda till förändringar av arbetslöshetskassornas avgifter till staten efter lagens ikraftträdande.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelsen träder i kraft den 1 januari 2010.

Departementsserien 2009

Kronologisk förteckning

1. Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning. Fö.
2. Skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Jo.
3. Fordonsbesiktning. N.
4. Översyn av vissa mediemyndigheter – en effektivare administration. Ku.
5. Författningsändringar med anledning av VIS-förordningen. Ju.
6. Ekonomiska villkor för ledamöter av Europaparlamentet. Ju.
7. Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken. A.

Departementsserien 2009

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Författningsändringar med anledning av VIS-förordningen. [5]

Ekonomiska villkor för ledamöter av Europaparlamentet. [6]

Försvarsdepartementet

Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning. [1]

Jordbruksdepartementet

Skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. [2]

Näringsdepartementet

Fordonsbesiktning. [3]

Kulturdepartementet

Översyn av vissa mediemyndigheter
– en effektivare administration. [4]

Arbetsmarknadsdepartementet

Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken. [7]